EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 10.4.2019
COM(2019) 174 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Tretje letno poročilo o instrumentu za begunce v Turčiji

Kazalo

1. Uvod ... 3
1.1 Turčija in begunska kriza ... 3
1.2 Odziv EU na krizo in vzpostavitev instrumenta ... 3
2. Delovanje instrumenta ... 4
3. Finančna zmogljivost, trajanje in narava financiranja ... 5
4. Druga tranša instrumenta ... 6
Načrtovanje ... 6
5. Izvajanje instrumenta ... 8
5.1 Nehumanitarna pomoč ... 9
5.2 Razvojna pomoč ... 10
6. Spremljanje in ocenjevanje ... 13
7. Revizija ... 15
8. Komunikacija in prepoznavnost ... 15
9. Sklep in naslednji koraki ... 16

1. Uvod

V skladu s členom 8(1) Sklepa Komisije z dne 24. novembra 2015[1] o usklajevanju ukrepov Unije in držav članic z mehanizmom usklajevanja (v nadaljevanju: sklep) Komisija Evropski parlament in Svet redno obvešča o izvajanju instrumenta za pomoč beguncem v Turčiji (v nadaljnjem besedilu: instrument). V skladu s členom 8(2) sklepa Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu letno poroča o izvajanju instrumenta. Prvo letno poročilo o instrumentu je bilo objavljeno marca 2017[2]. V njem so bili opisani delovanje instrumenta, prvi ukrepi, sprejeti v zvezi z njegovim izvajanjem, njegovo spremljanje, sistem ocenjevanja ter povezane komunikacijske dejavnosti. Drugo poročilo je bilo objavljeno marca 2018[3].

1.1 Turčija in begunska kriza

Turčija je zaradi svoje geografske lege pomembna država sprejema in tranzita za begunce in migrante. Zaradi doslej največjega pritoka beguncev v Turčijo, ki je zlasti posledica konfliktov v Siriji in Iraku, država gosti več kot 4 milijone beguncev in migrantov, kar je več kot katera koli druga država na svetu. To vključuje 3,6 milijona registriranih sirskih beguncev[4], izmed katerih jih je 155 000 nameščenih v 13 taboriščih, ki jih je postavila turška vlada, ter več kot 296 000 registriranih beguncev in prosilcev za azil iz drugih držav, predvsem iz Iraka, Afganistana, Irana in Somalije[5]. Kljub nadaljnjim hvalevrednim prizadevanjem Turčije pri sprejemanju, podpiranju in gostovanju velikega števila beguncev in migrantov, ima taka množica ljudi velik vpliv na gostiteljske skupnosti.

1.2 Odziv EU na krizo in vzpostavitev instrumenta

Evropska unija in njene države članice so se leta 2015 odločile okrepiti svoje politično in finančno udejstvovanje v podporo Turčiji pri njenih prizadevanjih za gostitev beguncev. Celovito sodelovanje, ki temelji na deljeni odgovornosti, vzajemnih zavezah in doseganju rezultatov med Evropsko unijo in Turčijo, je bilo dogovorjeno v okviru izjave EU in Turčije z dne 18. marca 2016[6] (v nadaljnjem besedilu: izjava). S srečanjem voditeljev držav in vlad s Turčijo 29. novembra 2015 se je začel izvajati skupni akcijski načrt EU in Turčije[7] za pomoč Turčiji pri obravnavanju posledic konflikta v Siriji.

Komisija je v odziv na poziv držav članic EU k znatnemu dodatnemu financiranju za podporo beguncem v Turčiji 24. novembra 2015 vzpostavila instrument za begunce v Turčiji[8]. Instrument je mehanizem za usklajevanje mobilizacije sredstev, ki so dana na razpolago v

---

[1] Sklep Komisije C(2015) 9500 z dne 24. novembra 2015 o usklajevanju ukrepov Unije in držav članic z mehanizmom usklajevanja – instrumentom za pomoč beguncem v Turčiji, kot je bil spremenjen s Sklepom Komisije C(2016) 855 z dne 10. februarja 2016.

[2] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/170302_facility_for_refugees_in_turkey_first_annual_report.pdf

[3] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/14032018_facility_for_refugees_in_turkey_second_annual_report.pdf

[4] Po podatkih turškega generalnega direktorata za upravljanje migracij je bilo 29. novembra 2018 registriranih 3 607 563 „Sircev, ki uživajo začasno zaščito“: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik.

[5] Posebnost turškega azilnega sistema je povezana z dejstvom, da je država Newyorški protokol iz leta 1967 in Ženevsko konvencijo iz leta 1951 podpisala s pridržkom. V skladu s tem velika večina beguncev v Turčiji ne more zaprositi za popoln status begunca, ampak le za „pogojni status begunca“, ki, če je priznan, omejuje bivanje v državi do trenutka, ko je begunec s priznanim statusom „preseljen v tretjo državo“.

[6] https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

[7] http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_fr.htm

[8] Sklep Komisije C(2016) 855 final z dne 10. februarja 2016 o instrumentu za begunce v Turčiji in spremembi Sklepa Komisije C(2015) 9500 z dne 24. novembra 2015.

proračunu EU, in dodatnih prispevkov držav članic, ki so vključeni v proračun EU kot zunanji namenski prejemki. Prispevki znašajo skupaj 6 milijard EUR, od tega 3 milijarde EUR za obdobje 2016–2017 in 3 milijarde EUR za obdobje 2018–2019. EU in države članice so v odziv na sirsko krizo od leta 2011 mobilizirale skupaj skoraj 10,4 milijarde EUR, od tega 4,8 milijarde EUR iz proračuna EU.

Instrument dopolnjuje in izboljšuje obstoječe financiranje EU iz nacionalnih programov v okviru regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji[9] (skrbniški sklad EU), instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru (IcSP) ter instrumenta za predpristopno pomoč, ki so prispevali k delu s ključnimi partnerji pri obravnavi vprašanj v zvezi z begunci. Dopolnjuje tudi evropski instrument za demokracijo in človekove pravice[10].

Izvajanje izjave je imelo v letu 2018 še naprej ključno vlogo pri zagotavljanju učinkovite in skupne obravnave izzivov na področju migracij s strani EU in Turčije. Izvajanje te izjave še naprej daje konkretne rezultate pri zmanjševanju nezakonitih in nevarnih prehodov ter pri reševanju življenj v Egejskem morju.

Leta 2018 je iz Turčije v EU prišlo 50 789 oseb, leta 2017 pa 41 720 (povečanje za 22 %). Od tega je 47 939 oseb prišlo v Grčijo (32 141 po morju in 15 798 po kopnem), 2 383 v Italijo, 349 v Bolgarijo, 118 oseb pa je prišlo z ladjo iz Turčije na območja Cipra, ki so pod vladnim nadzorom. Leta 2019 (do 5. marca 2019) je iz Turčije v EU prišlo 5 094 oseb, v istem obdobju lani pa jih je prišlo 3 153. Od tega je 5 054 oseb prišlo v Grčijo (3 509 po morju in 1 545 po kopnem), 40 pa v Bolgarijo[11]. Po podatkih Mednarodne organizacije za migracije so leta 2019 v vzhodnem Sredozemlju do zdaj izgubili življenje trije migranti (v letu 2018 je izgubilo življenje 174 oseb, v letu 2017 62, v letu 2016 pa 434).

Preselitve iz Turčije v EU v skladu s programom „eden za enega“[12], predvidenim v izjavi, se nadaljujejo. Od 4. aprila 2016 je bilo skupno 20 002 preselitev, od tega 1 362 v letu 2019, 6 929 v letu 2018 in 8 975 v letu 2017. Kar zadeva prostovoljni program humanitarnega sprejema, so zdaj po potrditvi standardnih operativnih postopkov iz decembra 2017 vzpostavljeni vsi elementi in pogoji za aktivacijo sheme, kot je določeno v izjavi.

Za popolno in trajno izvajanje izjave so potrebna stalna prizadevanja ter trajna politična odločenost vseh strani.

2. Delovanje instrumenta

Instrument je usklajevalni mehanizem, ki omogoča hitro, učinkovito in uspešno mobilizacijo pomoči EU za begunce v Turčiji. Zagotavlja optimalno mobilizacijo obstoječih instrumentov financiranja EU v obliki humanitarne ali razvojne pomoči, da bi bila obravnava potreb beguncev in gostiteljskih skupnosti celovita in usklajena[13].

Usmerjevalni odbor instrumenta zagotavlja strateške smernice za splošne prednostne naloge, vrste ukrepov, ki se podprejo, sredstva, ki se dodelijo, in finančne instrumente, ki se mobilizirajo, ter, če je primerno, za pogoje, povezane z izvajanjem zavez Turčije v okviru

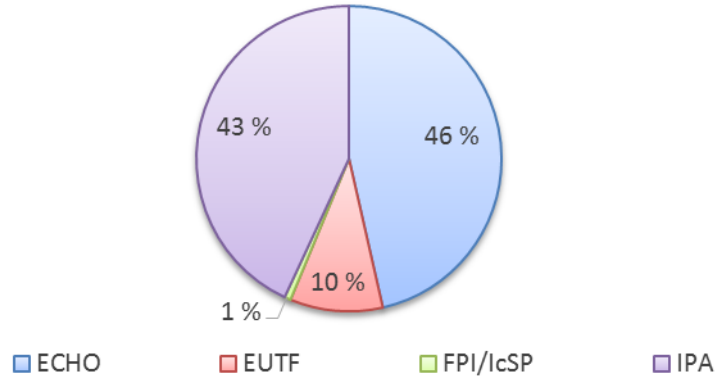
[9] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad_en
[10] https://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/eidhr_en.htm_en
[11] Podatke so posredovale države članice EU in Evropska agencija za mejno in obalno stražo.
[12] V skladu z izjavo EU in Turčije je za vsakega Sirca, ki se vrne v Turčijo z grških otokov, iz Turčije v EU preseljen drug Sirec, pri čemer se upoštevajo merila ZN glede ranljivosti.
[13] Sklep Komisije C(2015) 9500 z dne 24. novembra 2015, člen 2 – Cilji instrumenta.

skupnega akcijskega načrta EU in Turčije z dne 29. novembra 2015[14] (v nadaljnjem besedilu: skupni akcijski načrt). V letu 2018, tretjem letu izvajanja instrumenta, se je usmerjevalni odbor sestal trikrat, tj. 9. marca, 18. junija in 30. novembra 2018. Naslednji (dvanajsti) sestanek usmerjevalnega odbora se načrtuje za maj 2019.

Ključna načela, na katerih temelji izvajanje instrumenta, so hitrost, učinkovitost in uspešnost ob hkratnem zagotavljanju vzdržnega finančnega upravljanja. Pomembni sta tudi trajnost ukrepov instrumenta in soodgovornost turških oblasti. Opredelitev prednostnih področij pomoči temelji na celoviti in neodvisni oceni potreb[15], pri čemer je posebna pozornost namenjena ranljivim skupinam. Ocena potreb je bila posodobljena leta 2018[16].

Instrument usklajuje financiranje iz naslednjih instrumentov za zunanje financiranje: humanitarna pomoč[17], evropski instrument sosedstva[18], instrument za razvojno sodelovanje[19], instrument za predpristopno pomoč[20] in instrument za prispevanje k stabilnosti in miru[21]. Ukrepi, ki se financirajo iz proračuna Unije, se izvajajo v skladu z njenimi finančnimi pravili in predpisi, ki veljajo za neposredno in posredno upravljanje.

V okviru prve tranše instrumenta je razčlenitev financiranja po instrumentih EU[22] naslednja:

Izvajanje pomoči je pogojeno s tem, da Turčija strogo upošteva zaveze iz skupnega akcijskega načrta in izjavo.

3. Finančna zmogljivost, trajanje in narava financiranja

Skupni proračun, ki ga usklajuje instrument, znaša 6 milijard EUR (3 milijarde EUR za obdobje 2016–2017 in 3 milijarde EUR za obdobje 2018–2019). S prvo tranšo so bile

[14] Glej člen 5(1) Sklepa Komisije C(2015) 9500, kot je bil spremenjen s Sklepom Komisije C(2016) 855.
[15] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf
[16] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[17] Uredba Sveta (ES) št. 1257/96 o humanitarni pomoči (UL L 163, 2.7.1996, str. 1).
[18] Uredba (EU) št. 232/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi evropskega instrumenta sosedstva (UL L 77, 15.3.2014, str. 27).
[19] Uredba (EU) št. 233/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja (UL L 77, 15.3.2014, str. 44).
[20] Uredba (EU) št. 231/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (UL L 77, 15.3.2014, str. 11).
[21] Uredba (EU) št. 230/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru (UL L 77, 15.3.2014, str. 1).
[22] Prispevki iz evropskega instrumenta sosedstva oziroma instrumenta za razvojno sodelovanje so bili preneseni v instrument za predpristopno pomoč in skrbniški sklad EU ter izvedeni v okviru obeh. Celoten prispevek iz instrumenta v nujni skrbniški sklad EU za Afriko (EUTF) (iz instrumenta za predpristopno pomoč in v manjši meri iz instrumenta za razvojno sodelovanje) se je izvajal kot nehumanitarna pomoč.

mobilizirane 1 milijarda EUR iz proračuna EU in 2 milijardi EUR od držav članic[23]. Za drugo tranšo zagotavlja proračun EU 2 milijardi EUR, države članice pa 1 milijardo EUR[24].

Od 1 milijarde EUR iz proračuna EU za obdobje 2016–2017 je bilo v letu 2016 mobiliziranih 250 milijonov EUR, v letu 2017 pa 750 milijonov EUR . Od 2 milijard EUR iz proračuna EU za leto 2018 je bilo v letu 2018 mobiliziranih 550 milijonov EUR, preostali znesek pa bo mobiliziran v letu 2019.

Za prvo tranšo so države članice v letu 2016 v instrument prispevale 677 milijonov EUR, v letu 2017 847 milijonov EUR, v letu 2018 pa 396 milijonov EUR. Preostalih 80 milijonov EUR bo izplačanih v letu 2019. Za drugo tranšo so države članice v letu 2018 prispevale 68 milijonov EUR, preostala plačila pa se načrtujejo v obdobju 2019–2023. Prispevki držav članic se plačujejo neposredno v splošni proračun EU v obliki zunanjih namenskih prejemkov v skladu s členom 21(2)(a)(ii) finančne uredbe in razporedijo v proračunske vrstice instrumenta za predpristopno pomoč oziroma humanitarne pomoči.

Razmerje med plačili prispevkov držav članic *v* instrument in izplačili, financiranimi iz teh prispevkov, *iz* instrumenta je še vedno zadovoljivo.

4. Druga tranša instrumenta

Mobilizacija prve tranše instrumenta je bila uspešna, saj so bile v okviru proračunov za leti 2016 in 2017 do konca leta 2017 sklenjene in izvajane pogodbe[25] za sredstva v višini 3 milijarde EUR. V izjavi EU in Turčije iz marca 2016 je navedeno, da bo EU potem, ko bodo ta sredstva skoraj porabljena, in pod pogojem, da bodo izpolnjene vse zaveze, do konca leta 2018 mobilizirala dodatna sredstva za instrument v višini 3 milijarde EUR.

Ker so bila za celotna prvotna sredstva v višini 3 milijarde EUR do konca leta 2017 sklenjene pogodbe ter da bi zagotovili nadaljnje izvajanje projektov v okviru instrumenta in neprekinjeno podporo beguncem, je Komisija marca 2018 sprejela sklep o dodelitvi nadaljnjih 3 milijard EUR za instrument za begunce v Turčiji z enako porazdelitvijo prispevkov kot pri prvi tranši[26]. Po dogovoru z državami članicami glede posodobljenega skupnega dogovora z dne 18. julija 2018 je Komisija 24. julija 2018 sprejela spremenjen sklep o mobilizaciji 2 milijard EUR iz proračuna Unije v obdobju 2018–2019, pri čemer bodo države članice prispevale preostalo milijardo EUR v obliki zunanjih namenskih prejemkov[27].

Načrtovanje

Da bi se oprli na oprijemljive rezultate prve tranše instrumenta ter zagotovili nemoteno in učinkovito nadaljnje načrtovanje druge tranše, so države članice na sestanku usmerjevalnega odbora junija 2018 potrdile posodobljen dokument o strateškem konceptu[28]. Pri tem so bile

[23] Skupna porazdelitev prispevkov po državah članicah je na voljo na povezavi: https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/

[24] https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

[25] Razen za odhodke v višini približno 20 milijonov EUR za tekoče upravne odhodke, tehnično pomoč, komunikacije, spremljanje, ocenjevanje in revizijo, ki se lahko odobrijo in se zanje podpišejo pogodbe kadar koli v času izvajanja instrumenta.

[26] Sklep Komisije C(2018) 1500 final o instrumentu za begunce v Turčiji in spremembi Sklepa Komisije C(2015) 9500 glede prispevka za instrument za begunce v Turčiji (14.3.2018)

[27] Sklep Komisije C(2018) 4959 final o instrumentu za begunce v Turčiji in spremembi Sklepa Komisije C(2015) 9500 glede prispevka za instrument za begunce v Turčiji (24.7.2018)

[28] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_facility_strategic_concept_note.pdf

upoštevane ugotovitve posodobljene ocene potreb[29], ki je bila izvedena z obsežnimi posvetovanji z zainteresiranimi stranmi v prvi polovici leta[30], in drugi ustrezni dokumenti[31].

Posodobljeno poročilo o oceni potreb opredeljuje prednostne potrebe in preostale vrzeli pri odzivanju na begunsko krizo ter zagotavlja dragocene smernice za načrtovanje druge tranše instrumenta. Poročilo vsebuje posodobitev ocene, ki jo je Komisija naročila junija 2016. V njem so predstavljene potrebe beguncev in gostiteljskih skupnosti, kot so se razvijale od leta 2016, ter opredeljena področja, na katerih je potrebna dodatna pomoč. Poročilo ugotavlja, da se je treba še naprej osredotočati na zaščito, osnovne potrebe in sredstva za preživetje, zdravje, izobraževanje in občinsko infrastrukturo.

Dokument o strateškem konceptu določa, da se zagotovi strateški okvir za načrtovanje in izvajanje druge tranše instrumenta, pri čemer je posebna pozornost namenjena vključevanju in samozadostnosti kot glavnima ciljema. V dokumentu o strateškem konceptu je potrjena potreba po tesnem sodelovanju med vladnimi, razvojnimi in humanitarnimi instrumenti za opredelitev trajnejših rešitev v okviru dolgotrajne krize, ki bi presegale čas izvajanja instrumenta in sredstva v višini 6 milijard EUR. To pomeni strateški premik v okviru instrumenta od humanitarne k razvojni pomoči. Posebna pozornost bi bila namenjena zagotavljanju trajnostne socialno-ekonomske podpore in sredstev za preživetje ter krepitvi zmogljivosti gostiteljskih skupnosti za sprejem beguncev ob hkratnem podpiranju socialne kohezije. Turški organi in Komisija bi si po izteku instrumenta prizadevali zagotoviti trajnost projektov v njegovem okviru. Poleg tega bi moral biti turški nacionalni sistem pripravljen prevzeti izvajanje pomoči v okviru instrumenta, da bi zagotovil trajnostne rešitve ter pravičen dostop do pravic in storitev.

Načrtovanje druge tranše naj bi odražalo priporočila iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča o instrumentu[32], ki je bilo objavljeno novembra 2018 (glej tudi oddelek Revizija spodaj). Sodišče je posebno pozornost namenilo potrebi po skupni strategiji za mobilizacijo humanitarnega in razvojnega sklopa instrumenta, da se pripravi prehod financiranja z instrumenta na nacionalne organe in zagotovi trajnost dosežkov instrumenta po njegovem izteku.

Kot prvi korak pri mobilizaciji dodatne podpore v okviru druge tranše instrumenta je Komisija julija 2018 po posvetovanju z upravljalnim odborom instrumenta za predpristopno pomoč sprejela poseben ukrep za izobraževanje. V okviru tega ukrepa je bilo za nadaljnji dostop do kakovostnega izobraževanja za begunce dodeljenih 400 milijonov EUR[33]. Cilj je nadalje povečati dostop do kakovostnega in vključujočega izobraževanja za begunce, ki prebivajo v Turčiji, tudi za odrasle, ter podpirati njihovo vključevanje v turški izobraževalni sistem, da bi spodbujati socialno kohezijo. Ukrep temelji na prejšnji podpori na področju izobraževanja, zlasti prva neposredna nepovratna sredstva v višini 300 milijonov EUR ministrstvu za šolstvo; „Spodbujanje vključevanja sirskih otrok v turški izobraževalni sistem“ (PICTES).

Posebni ukrep je bil novembra 2018 spremenjen, tako da vključuje dodatna sredstva v višini 100 milijonov EUR za nujno potrebno šolsko infrastrukturo, da bi se lahko pokrile potrebe v

[29] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[30] Končno poročilo o posodobljeni oceni potreb je bilo objavljeno 31. oktobra 2018 .
[31] Sporočilo „Dostojno življenje“ iz leta 2016 o prisilnem razseljevanju in razvoju (COM(2016) 234 final) in spremljevalni sklepi Sveta (sklepi Sveta o pristopu EU k vprašanju prisilne razseljenosti in razvoja, maj 2016).

[32] Poročilo ERS: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_SL.pdf
[33] Posebni ukrep za izobraževanje C(2018)4960 final, 24.7.2018.

zvezi z učilnicami in prostori za izobraževanje[34]. Decembra 2018 sta bila objavljena dva razpisa za prijavo interesa na področju socialno-ekonomske podpore in občinske infrastrukture z dodelitvijo sredstev v višini 465 milijonov EUR oziroma 380 milijonov EUR. Komisija je sprožila svoj načrt izvajanja humanitarne pomoči za leto 2018[35], pri čemer je opredelila razpoložljiva sredstva in potencialne partnerje za humanitarni sklop instrumenta. Priprave na nadaljnjo pomoč na področju socialno-ekonomske podpore in zdravja še naprej potekajo vzporedno in bi jih bilo treba v drugem četrtletju leta 2019 potrditi, s posebnim poudarkom na zagotavljanju prehoda s podpore prek nakazil sredstev na samozadostnost in dejavno udeležbo na trgu dela.

5. Izvajanje instrumenta

Instrument se izvaja kot humanitarna in razvojna pomoč, pri čemer je posameznima sklopoma v okviru prve tranše dodeljenih približno 1,4 milijarde EUR oziroma 1,6 milijarde EUR.

Humanitarna pomoč podpira najbolj ranljive begunce, tako da zagotavlja predvidljivo in dostojno podporo, namenjeno osnovnim potrebam in zaščiti. Prek specializiranih agencij in partnerjev na področju zdravstva in izobraževanja v izrednih razmerah obravnava tudi vrzeli v opravljanju storitev.

Razvojna pomoč podpira dolgoročne potrebe na področju zdravstva, izobraževanja in socialno-ekonomskega razvoja beguncev, zlasti v smislu dostopa do javnih storitev in sredstev za preživetje. Osredotočena je tudi na ranljive skupine in vključuje vidik spola, npr. zaščito žensk in deklic pred spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola ter izboljšanje dostopa do spolne in reproduktivne zdravstvene oskrbe.

Posebna pozornost je namenjena beguncem in prosilcem za azil, ki niso državljani Sirije. Ukrepi instrumenta si vedno prizadevajo vključiti lokalne skupnosti, ki gostijo begunce.

Sredstva v višini 3 milijarde EUR v okviru prve tranše instrumenta za obdobje 2016–2017 so bila v celoti odobrena in zanje so bile sklenjene pogodbe[36], izvaja pa se 72 projektov, ki so pokazali oprijemljive rezultate. Konec leta 2018 je bilo od 3 milijard EUR izplačanih več kot 2 072 milijard EUR, preostanek pa bo izplačan med izvajanjem projektov v okviru instrumenta do sredine leta 2021.

Podrobni podatki so na voljo v spletni preglednici projektov[37].

Od 3 milijard EUR iz druge tranše instrumenta za obdobje 2018–2019 je bilo do februarja 2019 odobrenih 1,2 milijarde EUR, pri čemer so bile do konca leta 2018 sklenjene pogodbe za 450 milijonov EUR, izplačanih pa je bilo 150 milijonov EUR.

Pomoč v okviru instrumenta se mobilizira prek Turčije, vendar je najbolj skoncentrirana v desetih najbolj prizadetih provincah – Istanbul, Sanliurfa, Hataj, Gaziantep, Mersin, Adana, Bursa, Kilis, Izmir in Karamanmaras[38]. Pomoč v okviru instrumenta je namenjena večinoma beguncem, ki ne živijo v taboriščih, in migrantom.

---

[34] Spremenjeni posebni ukrep za izobraževanje C(2018) 8254 final, 11.12.2018

[35] https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/echo_tur_bud_2018_91000_v2.pdf

[36] Razen za odhodke v višini približno 20 milijonov EUR za tekoče upravne odhodke, tehnično pomoč, komunikacije, spremljanje, ocenjevanje in revizijo, ki se lahko odobrijo in se zanje podpišejo pogodbe kadar koli v času izvajanja instrumenta.

[37] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf

[38] Podatki o razporeditvi sirskih beguncev po provincah so na voljo na: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

5.1 Nehumanitarna pomoč

Humanitarno pomoč EU usmerja Evropsko soglasje o humanitarni pomoči iz leta 2007[39], ki določa, da EU kot akterka na humanitarnem področju upošteva humanitarna načela človečnosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti, kot je določeno v členu 214 PDEU in v uredbi o humanitarni pomoči (Uredba Sveta (ES) št. 1257/96)[40][41].

V okviru prve tranše humanitarnega sklopa instrumenta je bilo dodeljenih 1,389 milijarde EUR, z 19 partnerji pa so bile podpisane pogodbe za vseh 45 humanitarnih projektov, pri čemer so bili zajeti odzivi v zvezi z osnovnimi potrebami, zaščito, izobraževanjem in zdravstvom za najbolj ranljive begunce v Turčiji. Do zdaj je bilo izplačanih 1,11 milijarde EUR, in sicer za 1 561 940 beguncev[42]. V okviru druge tranše je bilo do zdaj dodeljenih 690 milijonov EUR za osnovne potrebe, zaščito, izobraževanje in zdravstvo. Leta 2018 so bile sklenjene pogodbe za prvih 50 milijonov EUR, in sicer za 11 projektov na področju zdravstva in zaščite. Načrt izvajanja humanitarne pomoči za leto 2018 je vključeval humanitarno financiranje v višini 51,17 milijona EUR v okviru instrumenta (50 milijonov EUR iz druge tranše in 1,17 milijona EUR, prerazporejenih iz neporabljenih sredstev v okviru projektov iz prve tranše)[43]. V nadaljevanju so navedeni nekateri glavni dosežki na področju humanitarne pomoči v letu 2018[44].

Mreža socialne varnosti v sili

EU prek mreže socialne varnosti v sili še naprej obravnava potrebe beguncev, ki so s socialno-ekonomskega vidika zelo ranljivi. Ta mreža je program humanitarne socialne pomoči z debetno plačilno kartico, s katero je ranljivim beguncem vsak mesec zagotovljena gotovina za različne namene. Od januarja 2019 je bila več kot 1,5 milijona beguncem zagotovljena pomoč prek mesečnih nakazil denarja v okviru programa.

Izobraževanje v izrednih razmerah

EU begunskemu prebivalstvu z zmanjševanjem ovir in zagotavljanjem sredstev še naprej olajšuje dostop do formalnih sistemov izobraževanja, da bi ogroženi otroci lahko obiskovali šolo. Program pogojnega nakazila sredstev za izobraževanje[45], ki se je začel izvajati leta 2017, je doslej največji program za izobraževanje v izrednih razmerah, ki ga financira EU, in presega svoje prvotne cilje. Od februarja 2019 so finančno pomoč v okviru programa pogojnega nakazila sredstev za izobraževanje prejele družine več kot 470 000 šoloobveznih otrok. Poleg tega je od decembra 2018 povprečno 6 768 otrok vsak mesec prejelo podporo za prevoz v šolo, 9 267 begunskih otrok pa se je udeležilo dejavnosti neformalnega izobraževanja. Te dejavnosti vključujejo neformalne izobraževalne tečaje v turščini in/ali arabščini, programe pospešenega učenja, izobraževanje na domu in skupine za domače naloge. S temi programi se bo otrokom olajšal vstop v formalno izobraževanje, in sicer v razred, ki ustreza njihovi starosti.

---

[39] Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic.
[40] Uredba Sveta (ES) št. 1257/96 z dne 20. junija 1996 o humanitarni pomoči.
[41] Humanitarna pomoč Evropske komisije temelji na letnih načrtih izvajanja humanitarne pomoči za posamezne države. Okvir za sodelovanje med Komisijo in njenimi partnerji na področju humanitarne pomoči je vzpostavljen s finančnimi in upravnimi okvirnimi sporazumi Komisije z mednarodnimi organizacijami in okvirnimi sporazumi o partnerstvu z nevladnimi organizacijami.
[42] Vključno z begunci, ki so prejeli pomoč mreže socialne varnosti v sili in iz podobnih predhodnih programov.
[43] Na voljo na: https://ec.europa.eu/echo/financing-decisions-hips-2018_en
[44] Posamezni begunci so morda prejeli več kot eno storitev, vendar se pri skupnih vrednostih prekrivanja ne upoštevajo.
[45] https://ec.europa.eu/echo/blog/turkey-conditional-cash-transfer-education-programme-increases-school-attendance-syrian-and_en

Zdravstvo

EU se osredotoča na zapolnitev morebitnih vrzeli v zagotavljanju storitev primarnega zdravstvenega varstva ter na zagotavljanje storitev, ki jih potrebujejo zlasti begunci in druge osebe, ki jih zadeva instrument. Od začetka izvajanja instrumenta do oktobra 2018 je bilo beguncem v provincah, kjer je naseljenih največ beguncev, na področju primarnega zdravstvenega varstva zagotovljenih skupaj 873 365 pregledov. Poleg tega je bilo 40 705 nosečnicam zagotovljenih 84 714 pregledov, 105 315 beguncev je prejelo psihoterapevtsko pomoč in psihosocialno podporo, 13 075 beguncev pa je bilo deležnih postoperativnih in rehabilitacijskih storitev.

Zaščita

EU še naprej financira projekte, ki podpirajo dostop beguncev do registracije in storitev, ter obravnava potrebe ogroženih skupin in posameznikov. S podporo iz instrumenta je na primer generalni direktorat Turčije za upravljanje migracij preveril podatke o več kot 2,6 milijona beguncih, ki živijo v Turčiji.

5.2 Razvojna pomoč

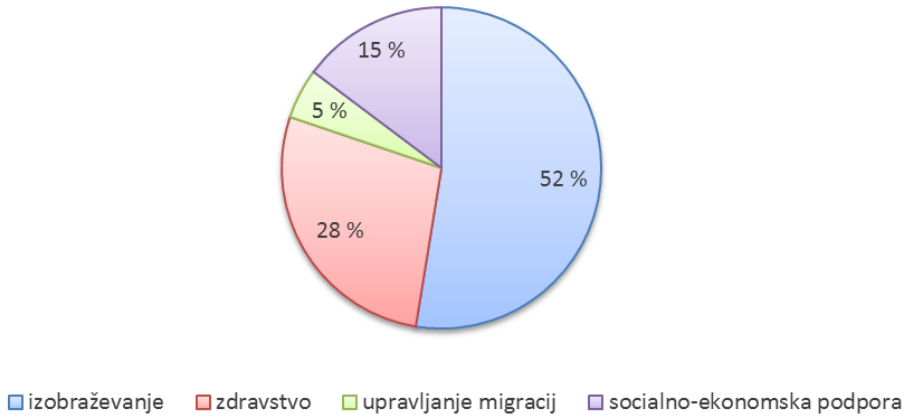
V okviru razvojnega sklopa instrumenta izvajanje 26 projektov, za katere so bile sklenjene pogodbe v okviru prve tranše, še naprej kaže na dober napredek, pri čemer sta dve pogodbi že zaključeni. Izplačila izvajalskim partnerjem so dosegla 943 milijonov EUR od skupno 1,6 milijarde EUR, dodeljenih za razvojno pomoč v okviru prve tranše[46]. V okviru druge tranše instrumenta so bile sklenjene pogodbe za 400 milijonov EUR za nadaljevanje dejavnosti, ki povečujejo dostop do kakovostnega vključujočega izobraževanja za begunce, ki prebivajo v Turčiji, ter za podporo njihovemu vključevanju v turški izobraževalni sistem in spodbujanje socialne kohezije. Poleg tega je bilo 100 milijonov EUR namenjenih podpori za šolsko infrastrukturo za kritje potreb po učilnicah in prostorih za izobraževanje. Na področju socialno-ekonomske podpore in občinske infrastrukture je bilo dodeljenih 465 milijonov EUR oziroma 380 milijonov EUR.

Poleg dodeljenih sredstev, ki se upravljajo neposredno prek instrumenta za predpristopno pomoč[47], razvojni sklop instrumenta prek 15 projektov v okviru regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji podpira več ukrepov od spodaj navzgor, ki jim namenja skupaj 293 milijonov EUR.

[46] Ta znesek vključuje tudi izplačila za projekte, ki se izvajajo v okviru regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji in še ne bremenijo proračuna EU.

[47] Sredstva iz instrumenta za predpristopno pomoč se v okviru instrumenta upravljajo v skladu s pravili za zunanje delovanje iz naslova IV drugega dela finančne uredbe in pravili uporabe. Za več podrobnosti glej drugo letno poročilo o instrumentu.

Razčlenitev dodeljenih sredstev iz nehumanitarnega sklopa instrumenta po prednostnih področjih je naslednja:

Izobraževanje

EU podpira vse stopnje izobraževalnega sistema, od predšolske vzgoje do višjega izobraževanja, da ne bi izgubili generacije mladih.

Izvajanje projekta PICTES[48] – 300 milijonov EUR neposrednih nepovratnih sredstev turškemu ministrstvu za šolstvo za spodbujanje vključevanja sirskih otrok v turški izobraževalni sistem – se je v šolskem letu 2018 nadaljevalo, pri čemer so bili na številnih področjih preseženi indikativni cilji ukrepa. Na primer, v okviru poučevanja turškega jezika je bilo opravljeno preverjanje znanja, ki je do konca septembra 2018 vključevalo skoraj 400 000 udeležencev. Več kot 16 000 udeležencev je bilo vključenih v dopolnilni pouk, več kot 43 000 pa v dodatni pouk. Do konca septembra 2018 je število učiteljev in uradnikov ministrstva za izobraževanje, usposobljenih v okviru projekta, preseglo 19 000. Te dejavnosti se bodo nadaljevale v okviru pogodbe PIKTES II[49], podpisane decembra 2018. Cilj tega ukrepa v skupni vrednosti 400 milijonov EUR je zagotoviti, da imajo begunski otroci, ki živijo v Turčiji, dostop do kakovostnega vključujočega izobraževanja za dodatna tri šolska leta. Poleg tega se bo podpiralo vključevanje otrok v turški izobraževalni sistem ob spodbujanju socialne kohezije, tudi za odrasle. Z drugim ukrepom v višini 100 milijonov EUR se bodo okrepili ukrepi na področju šolske infrastrukture na območjih, kjer živi veliko beguncev. Izgradnja šol v okviru obstoječih programov napreduje. V teku je izgradnja 136 zidanih in 50 montažnih šol. Do decembra 2018 je bilo postavljenih 33 montažnih šol. Poleg tega dobro napreduje tudi izgradnja treh zidanih šol.

Poleg tega je do decembra 2018 skoraj 6 000 sirskih učiteljev prostovoljcev prejemalo mesečno finančno spodbudo, več kot 14 000 otrok pa je bilo vključenih v predšolsko vzgojo v okviru skupnosti in na domu.

Da bi se beguncem zagotovile priložnosti v visokošolskem izobraževanju, 476 študentov prejema univerzitetne štipendije v okviru treh projektov, število učencev, ki prejemajo podporo, pa naj bi se v študijskem letu 2019 še povečalo.

[48] Projekt PICTES podpira spodbujanje vključevanja sirskih otrok v turški izobraževalni sistem. Turškemu ministrstvu za šolstvo zagotavlja 300 milijonov EUR neposrednih nepovratnih sredstev za spodbujanje vključevanja sirskih otrok v turški izobraževalni sistem.

[49] Projekt PIKTES podpira spodbujanje vključevanja sirskih otrok v turški izobraževalni sistem. Turškemu ministrstvu za šolstvo zagotavlja 400 milijonov EUR neposrednih nepovratnih sredstev za spodbujanje vključevanja sirskih otrok v turški izobraževalni sistem.

Zdravstvo

Glavni steber pomoči na prednostnem področju zdravstva je projekt SIHHAT[50], s katerim je turškemu ministrstvu za zdravstvo namenjenih 300 milijonov EUR nepovratnih sredstev za zagotovitev dostopa beguncev do storitev zdravstvenega varstva. Po zaslugi ukrepov v okviru instrumenta je bilo do decembra 2018 zaposlenih 2 569 zdravstvenih delavcev[51] (od tega jih je 69 % sirskih beguncev), ki opravljajo storitve v 178 zdravstvenih centrih za migrante, od katerih jih je 45 razširjenih zdravstvenih centrov za migrante, ki zagotavljajo osnovne sekundarne zdravstvene storitve. Napreduje tudi izvajanje projektov na področju zdravstvene infrastrukture, pri čemer so v teku javni razpisi za izgradnjo dveh državnih bolnišnic (v Kilisu in Hataju), ki naj bi začeli delovati junija 2021 in naj bi zagotovili skupaj 500 postelj.

Socialno-ekonomska podpora

Prizadevanja v zvezi s sredstvi za preživetje in socialno-ekonomsko podporo imajo ključno vlogo pri vključevanju beguncev v turško družbo ter spodbujajo zelo potrebno socialno in ekonomsko kohezijo. Ker je glavna ovira pri učinkovitem vključevanju jezik, se beguncem v okviru instrumenta zagotavljajo tečaji turškega jezika. Skupna podpora v okviru prve tranše instrumenta je dosegla 196,6 milijona EUR, in sicer z osmimi projekti[52]. Podporo na tem področju bi bilo treba v okviru druge tranše znatno povečati, da se zagotovita trajnost in nadaljnje vključevanje. Decembra 2018 je bil objavljen razpis za prijavo interesa na področju socialno-ekonomske podpore[53] za dodelitev 465 milijonov EUR za projekte, ki naj bi spodbujali odpornost in samozadostnost beguncev.

Projekt v vrednosti 50 milijonov EUR pod okriljem razvojne banke Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) izboljšuje dostop do vključujočega kakovostnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja za begunce in turške mladostnike v panogah, v katerih je veliko povpraševanje na trgu dela. Hkrati poteka projekt Svetovne banke v vrednosti 50 milijonov EUR, katerega cilj je izboljšati zaposljivost beguncev in pripadnikov gostiteljskih skupnosti v Turčiji ter njihovo vključevanje na trg dela. Z institucionalno podporo zavodom za zaposlovanje se krepi zmogljivost turške agencije za zaposlovanje za svetovanje in nudenje pomoči pri iskanju zaposlitve ter zmogljivost turškega ministrstva za družino, delo in socialne storitve za spremljanje zagotavljanja delovnih dovoljenj in zavodov za zaposlovanje. Poleg tega turški organi prejemajo podporo za povečanje zmogljivosti za ocenjevanje povpraševanja po spretnostih v izbranih provincah, kjer živi veliko beguncev, ter za spodbujanje dejavnosti za ustvarjanje delovnih mest in podjetništva.

V okviru regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji poteka več projektov, ki zajemajo ključna področja, na primer poučevanje turškega jezika za odrasle, certificiranje spretnosti in poklicno usmerjanje, povezovanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih, podporo MSP, podjetništvo in ustvarjanje delovnih mest.

Tudi občinski centri, ki se financirajo iz instrumenta, zagotavljajo številne storitve, od usposabljanj do storitev obveščanja in napotitve ter kulturnih dogodkov in dogodkov mrežnega povezovanja, da bi se povečala odpornost in samozadostnost beguncev in

[50] Cilj projekta SIHHAT je izboljšanje zdravstvenega stanja sirskega prebivalstva, ki uživa začasno zaščito, in s tem povezanih storitev s strani turških organov.

[51] 118 specialistov, 482 splošnih zdravnikov, 754 babic/medicinskih sester, 892 dvojezičnih vodnikov za bolnike in 323 pomožnih zdravstvenih delavcev.

[52] Glej preglednico projektov na spletišču NEAR, razen projektov, ki so navedeni kot podpora za izobraževanje / socialno-ekonomska podpora.

[53] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/call_for_expression_of_interest_-_socio-economic_support.zip

gostiteljskih skupnosti. Poleg tega je januarja 2019 potekala konferenca o tem, kako bolje upoštevati različnost spolov pri obravnavi beguncev v Turčiji, in sicer v okviru tekočega projekta Agencije ZN za ženske, katerega cilj je opolnomočenje sirskih žensk in deklic in povečanje njihove odpornosti ter krepitev socialne kohezije z njihovimi gostiteljskimi skupnostmi v Turčiji.

Vidik spola pri projektih v okviru instrumenta

Spol je pomemben vidik pri načrtovanju projektov v okviru instrumenta za begunce v Turčiji. Cilj ukrepov v okviru instrumenta je spodbujati enake možnosti za moške in ženske ter dečke in deklice, kadar je to mogoče. Za spremljanje se zbirajo podatki, razčlenjeni po spolu, na tem področju pa so bili sprejeti tudi nekateri namenski ukrepi. Prizadeva se za uskladitev ukrepov v okviru instrumenta s tematskimi cilji v okviru akcijskega načrta za enakost spolov za obdobje 2016–2020. Ti vključujejo boj proti nasilju nad ženskami in deklicami, enak dostop za deklice in ženske do kakovostnega izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja brez diskriminacije ter podporo organizacijam žensk in organizacijam civilne družbe, ki se zavzemajo za enakost spolov ter opolnomočenje žensk in deklic. Dejavnosti v okviru instrumenta izvajajo izvajalski partnerji z bogatimi izkušnjami na tem področju, na primer Sklad Združenih narodov za otroke (UNICEF), Agencija ZN za ženske in Mednarodna organizacija dela (ILO). UNICEF na primer zagotavlja osnovne socialne storitve otrokom, zlasti deklicam, ter ženskam in njihovim družinam, njegov pristop pa omogoča celovitejše razumevanje spolnih vlog v družini in družbi.

Upravljanje migracij

Instrument je pokril stroške, ki so nastali pri vrnitvi (prevoz, gostovanje) 212 Sircev in 1 076 oseb, ki niso državljani Sirije, ter stroške logistične opreme in del v zvezi z nastanitvenimi zmogljivostmi za 750 oseb. Od avgusta 2017 do konca septembra 2018 je tovrstno pomoč v okviru instrumenta prejelo 119 173 migrantov. Podpora EU v okviru instrumenta je prispevala tudi k povečevanju zmogljivosti turške obalne straže za izvajanje operacij iskanja in reševanja. Leta 2018 je bilo dobavljenih šest rešilnih čolnov, 1 081 članov osebja turške obalne straže pa je bilo usposobljenih na področju humanitarnih standardov. Oba projekta sta bila financirana iz prve tranše instrumenta. V drugi tranši za to področje niso predvidena posebna proračunska sredstva.

6. Spremljanje in ocenjevanje

Sistem spremljanja in ocenjevanja instrumenta naj bi se uvedel postopoma.

Okvir za rezultate

Okvir instrumenta za rezultate odraža intervencijsko logiko instrumenta. Podatke pridobiva iz strateškega okvira instrumenta, pa tudi z načrtovanimi ukrepi in njihovimi logičnimi okviri. Okvir za rezultate je bil razvit v obdobju med avgustom 2016 in marcem 2017 v posvetovanju s ključnimi zainteresiranimi stranmi, vključno z usmerjevalnim odborom instrumenta, zadevnimi turškimi organi in službami Komisije. Marca 2017 je bil usmerjevalnemu odboru predložen končni osnutek.

V letu 2018 je bil na podlagi rezultatov pilotne faze spremljanja in zaključka sklepanja pogodb okvir nadalje izpopolnjen v posvetovanju z operativnimi zainteresiranimi stranmi, posodobljena različica pa je bila usmerjevalnemu odboru instrumenta predložena novembra 2018.

Spremljanje in poročanje na ravni instrumenta

Spremljanje na ravni mehanizma se je začelo spomladi leta 2017. Podatke o spremljanju pripravijo izvajalski partnerji na ravni ukrepov v skladu s svojimi obveznostmi na podlagi pogodb. Prvi zahtevek za spremljanje podatkov je bil izdan maja 2017, sledili pa so mu trije pilotni cikli spremljanja in poročanja, ki so se začeli leta 2017. Na 11. sestanku usmerjevalnega odbora je bilo predstavljeno poročilo o spremljanju dosežkov instrumenta do 30. junija 2018[54].

Prvih nekaj ciklov zbiranja podatkov je bilo zasnovanih kot pilotna faza za kazalnike učinka okvira za rezultate. Bili so bistveni pri seznanjanju izvajalskih partnerjev z zahtevami glede spremljanja in poročanja na ravni instrumenta ter za preverjanje izvedljivosti predlaganih kazalnikov. Treba je opozoriti, da je bil precejšen del pogodb za portfelj projektov v okviru instrumenta sklenjen proti koncu leta 2017, izvajanje zadevnih ukrepov pa se je začelo šele leta 2018.

Podatke o kazalnikih okvira instrumenta za rezultate sporočajo izvajalski partnerji organom naročnikom, tj. delegaciji EU v Turčiji, regionalnemu skrbniškemu skladu EU za odziv na krizo v Siriji in Komisiji, za to pa uporabljajo skupno predlogo za spremljanje. Proces konsolidacije podatkov je s tehničnega vidika podprt z notranjim orodjem IT (platforma za spremljanje instrumenta), ki omogoča samodejno združevanje, analizo in vizualizacijo podatkov. Trenutno poteka končno testiranje platforme.

Organi naročniki in sekretariat instrumenta nameravajo standardizirati postopke zbiranja podatkov. Prav tako je zaradi obsega in raznolikosti ukrepov in udeleženosti več zainteresiranih strani težko oceniti, v kolikšni meri se ukrepom v okviru instrumenta pripisujejo določeni rezultati. Merjenje, v kolikšni meri so doseženi specifični rezultati instrumenta, tako ostaja izziv.

Tehnična pomoč za spremljanje

Maja 2017 je bil sprejet sklep Komisije o podpornem ukrepu za spremljanje, ocenjevanje, revizijo in obveščanje o instrumentu za begunce v Turčiji[55]. To je omogočilo nabavo tehnične pomoči za podporo spremljanja in poročanja o okviru instrumenta za rezultate in specifičnih financiranih ukrepov. Pogodba o tehnični pomoči za spremljanje je bila podpisana januarja 2018 in se izvaja v celoti. Pomoč se zagotavlja v dveh delih. Prvi del je podpora za spremljanje na ravni instrumenta. To obsega redne preglede okvira za rezultate, pregled izhodiščnih in ciljnih vrednosti ter metode za izračun kazalnikov in povezanih smernic. Skupina za tehnično pomoč je odgovorna tudi za podporo sekretariatu instrumenta pri izvedbi prvostopenjske analize podatkov o spremljanju, ki se vsako četrtletje zberejo prek platforme za spremljanje instrumenta, in pripravi poročil o spremljanju instrumenta. Drugi del pomoči obsega podporo delegaciji EU pri izvajanju njenih nalog spremljanja ukrepov/pogodb, ki se financirajo iz instrumenta, vključno s preverjanjem podatkov s pregledi na kraju samem za pogodbe v okviru neposrednega upravljanja. Delegacija zaradi obsega nekaterih ukrepov v okviru instrumenta in geografske razširjenosti dejavnosti dejansko potrebuje podporo pri pregledih na kraju samem. Do konca decembra 2018 je bilo opravljenih 50 misij za spremljanje; 16 jih je bilo izvedenih leta 2017 (vključno z dvema, ki sta bili osredotočeni na rezultate), 34 pa leta 2018 (vključno s tremi, ki so bile osredotočene na rezultate, in osmimi,

[54] Okvir instrumenta za rezultate – poročilo o spremljanju

[55] Izvedbeni sklep Komisije C(2017) 3378 final z dne 23. maja 2017 o podpornem ukrepu za spremljanje, ocenjevanje, revizijo in obveščanje o instrumentu za begunce v Turčiji.

ki jih je izvedla skupina za tehnično pomoč). Več kot 35 % misij za spremljanje je zadevalo neposredna nepovratna sredstva ministrstvoma za šolstvo in zdravstvo v Turčiji.

Spremljanje vseh ukrepov, financiranih v okviru načrtov izvajanja humanitarne pomoči, je izvedla Komisija, in sicer njeno osebje na terenu v Turčiji in regionalnem uradu Komisije v Amanu. Do novembra 2018 je bilo zaključenih 148 misij za spremljanje na ravni projektov. Poleg kazalnikov okvira za rezultate, znotraj katerega poročajo partnerji, se redno poroča tudi o dodatnih kazalnikih o zaščiti, kar se odraža tudi v platformi za spremljanje na ravni instrumenta.

Ocenjevanje

Zaključenih je bilo osem ocen na ravni instrumenta in portfelja, tri pa so v teku[56]. Poleg tega je dokončana ena ocena v zvezi z instrumentom, potekata pa še dve. Ocene zajemajo predvsem humanitarno pomoč in pomoč, ki je bila zagotovljena v okviru regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji. Komisija je decembra 2018 začela strateško vmesno oceno instrumenta, ki bo potekala v obdobju 2019–2020. Njen cilj je oceniti prispevek v okviru instrumenta za prednostna področja izobraževanja, zdravstva, socialno-ekonomske podpore in upravljanja migracij v obdobju 2016–2019/2020. Zagotovila naj bi skupno neodvisno oceno vmesnih rezultatov, izmerjenih glede na svoje cilje, da se upoštevajo pridobljene izkušnje in pripravijo priporočila za izboljšanje sedanjih in prihodnjih ukrepov v okviru instrumenta.

7. Revizija

Evropsko računsko sodišče (ERS) je 17. oktobra 2017 uradno začelo revizijo smotrnosti poslovanja instrumenta. Končno poročilo Sodišča je bilo objavljeno 13. novembra 2018. Revizija je bila osredotočena na dopolnjevanje pomoči v okviru instrumenta, njeno uspešnost in spremljanje ter na vzorec 10 humanitarnih projektov. Računsko sodišče se je osredotočilo na upravljanje prvih nekaj projektov, ki so bili financirani iz instrumenta, in na dosedanje rezultate v okviru humanitarnega sklopa. Sodišče je ugotovilo, da je instrument v težavnih okoliščinah hitro mobiliziral sredstva za hiter odziv, vendar bi bilo mogoče povečati učinkovitost humanitarnih projektov, zlasti projektov za denarno pomoč, instrument pa bi moral zagotoviti večjo stroškovno učinkovitost[57]. Na Komisijo je naslovilo več priporočil, ki jih je Komisija v celoti sprejela in jih že izvaja, zlasti v smislu spremembe ukrepov v smeri razvojne pomoči (glej načrtovanje).

8. Komunikacija in prepoznavnost

Od samega začetka izvajanja instrumenta sta njegovi ključni prioriteti prepoznavnost in komunikacija. Instrument ima osrednjo vlogo pri prenašanju sporočila o stalni močni podpori EU beguncem in gostiteljskim skupnostim v Turčiji. Komunikacijska strategija iz leta 2017 ostaja splošni okvir za komunikacijske dejavnosti, njen cilj pa je povečanje prepoznavnosti ukrepov, ki se financirajo iz instrumenta.

V letu 2018 je bilo izvedenih več dejavnosti za povečanje prepoznavnosti, vključno z izletom z evropskimi novinarji in predstavniki držav članic v Istanbul in Gaziantep novembra 2018, o katerem so mediji izčrpno poročali. Izlet je obsegal obiske številnih krajev, kjer se izvajajo

[56] Primeri: ocena humanitarnega odziva Evropske unije na begunsko krizo v Turčiji, 2016–2017; ocena mreže socialne varnosti v sili v Turčiji, ki jo financira GD ECHO, november 2016–februar 2018; vmesna strateška ocena regionalnega skrbniškega sklada EU za odziv na krizo v Siriji.

[57] Poročilo ERS: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_SL.pdf

projekti, ki se financirajo iz instrumenta, in otvoritveno slovesnost projekta na področju socialno-ekonomske podpore. Poleg tega se je delegacija EU v Turčiji za povečanje prepoznavnosti povezala s turškim Rdečim polmesecem in nogometnim klubom Galatasaraj, v okviru katerega so sirski in turški otroci v stiku z znanimi nogometaši med treningom, nato pa si ogledajo nacionalno nogometno tekmo. Medijska kampanja je dosegla 100 milijonov ljudi, pri čemer sta bila dva video posnetka objavljena na družabnih medijih delegacije[58].

Ključni dogodki in slovesnosti so potekali tudi v Turčiji in Evropi, organizirani pa so bili v sodelovanju s humanitarnimi partnerji. Julija je bila v sodelovanju z Unicefom na bruseljskem letališču organizirana razstava „Izobraževanje – naša prihodnost“, na kateri so bile razstavljene fotografije begunskih otrok, ki so bili udeleženi v programu pogojnega nakazila sredstev za izobraževanje v Turčiji, ki se financira iz sredstev EU. O razstavi so mediji v Turčiji in Evropi izčrpno poročali, prek družabnih medijev pa je dosegla 260 000 ljudi. Septembra 2018 je Svetovni program za hrano (WFP) začel komunikacijsko kampanjo Incredible Ordinary (Neverjetno običajno), ki se financira iz sredstev EU in povečuje poznavanje programa mreže socialne varnosti v sili med državljani EU. Prebivalci EU so bili z učinkom te podpore seznanjeni prek „pop-up“ trgovine #IncredibleOrdinary v Parizu, Milanu, Varšavi, Berlinu in Amsterdamu, ki je predstavila zgodbe osmih begunskih družin, ki so sodelovale v programu. Družine so s svojimi besedami opisale, kako zelo pomembni so zanje običajni predmeti, ki so jim na voljo prek mreže socialne varnosti v sili[59].

Izdelanih je bilo 25 videoposnetkov za spodbujanje projektov, ki se osredotočajo na zgodbe o ljudeh, kjer so imeli besedo begunci. Objavljeni so bili na kanalih delegacije in Komisije na YouTubu, ob različnih priložnostih pa tudi na družabnih medijih[60]. Lansko jesen je bila v rubriki Euronewsa AidZone objavljena epizoda o zdravstvenih storitvah, ki jih financira EU, za sirske begunce, ki so jih prizadeli spopadi. Ta epizoda je bila predvajana po vsej Evropi[61].

Poleg tega je Komisija objavila pet sporočil za javnost, delegacija EU pa jih je objavila še 17. Člani usmerjevalnega odbora so vsako četrtletje prejeli glasilo instrumenta s posodobljenimi informacijami o dejavnostih instrumenta in video gradivom. Objavljeni so bili tudi članki in blogi, ki prikazujejo zgodbe o ljudeh[62], mediji pa so obsežno poročali tudi o obiskih iz EU na visoki ravni v povezavi s projekti, ki se financirajo v okviru instrumenta.

9. Sklep in naslednji koraki

Za celotna sredstva v okviru prve tranše instrumenta so že bile sklenjene pogodbe, do marca 2019 pa je bilo izplačanih več kot 2 milijardi EUR. Pri mobilizaciji druge tranše je bil dosežen pomemben napredek, pri čemer so bile prevzete obveznosti v višini 1,2 milijarde EUR, pogodbe so bile sklenjene za 450 milijonov EUR, do marca 2019 pa je bilo izplačanih

[58] 180 000 ogledov na Facebooku, 65 000 na Twitterju, 1 000 všečkov na Youtubu in 6 000 ogledov na Instagramu.
[59] Spletišče Incredible Ordinary in primer pričevanja: https://www.incredibleordinary.org/
https://www.youtube.com/watch?v=80IhP3g4PiY&list=PL3xTi8eO-wuv5sFdgYdrGeI-DK7FtZz2f
[60] Kanal delegacije na YouTubu s primeri videoposnetkov:
https://www.youtube.com/channel/UC6FP0xxlSG8xtesxTG_xjkg
https://www.youtube.com/watch?v=ofRVziiCVss
https://www.youtube.com/watch?v=BR6AgSF8AJ4
https://www.youtube.com/watch?v=McaZl5tZAOM
https://www.youtube.com/watch?v=HQXZUPgl6Hk
[61] Posebna epizoda rubrike Euronewsa AidZone: https://youtu.be/Sq3xkKXjBoc
[62] https://www.avrupa.info.tr/en/news/looking-inspiration-start-over-7487
https://www.avrupa.info.tr/en/learning-language-key-new-life-7410

150 milijonov EUR. Instrument beguncem in gostiteljskim skupnostim v Turčiji še naprej zagotavlja zelo potrebno pomoč. Naslednji koraki so:

- učinkovito izvajanje vseh projektov v podporo beguncev in gostiteljskih skupnosti v skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja;
- uvedba druge tranše za projekte, ki bodo potekali do sredine leta 2025;
- popoln in v celoti delujoč sistem spremljanja;
- nadaljnje uvajanje komunikacijskih dejavnosti;
- redni sestanki usmerjevalnega odbora. Naslednja sestanka bosta predvidoma spomladi in jeseni 2019.